

Sodobna slovenska proza

Helena Šuklje

Poppek

Dotaknila se je nabreklega popka, ki se je smolnato svetlikal in rožnato preseval sokove pod zeleno povrhnjico. Roko je položila na tla in pobožala odkrito zemljo. Z blazinicami je zdrsela čez brazdo in počasi zarila prste v mehko podlago. Tukaj bi bil dober prostor. Zajela je prgišče humusa in ga stisnila v pest, a zbodlo jo je nekaj ostrega in sunkovito je razklenila prste. Grudice so se drobljivo razsule in se vlažno oprijele gole kože. Iz gube, ki je tekla poševno z leve strani zapestja do kazalca, je štrlel velik trn stare vrtnice. Ost se ji je zadržal v sredlo dlani in v zrak molela kot vrtavka, ki je nenadoma zastala med naglim sukanjem in se ustavila v nemogočem, navpičnem položaju, še preden bi se upočasnila, še preden bi začela opletati in kolebati in bi nazadnje omahnila ter razkrila številko rulete ali uperila namišljeni prst v prihodnost in usodo. Tjakaj. Izdrila si je želo in iztislila kri iz vbodne ranice. Poznoavgustovska svetloba je trepetala nad popkom, ki je štrlel izza listnega sedla kot posebno koničast in eksotičen klitoris. Podaljšane sence. Roji mušic, tudi komarjev, ki se pod večer dvigajo z gladine stoječe vode v desetletje stari gradbeni jami Tobačne tovarne in s sosednjega vrta, pravzaprav tega, kar je od vrta ostalo, se pravi turobna škrbina in luknja, ki jo je zalila blatna, zaslužena voda, ko so vilo porušili, parcelo pa od meje do meje izvotlili.

Pobrala je malo motiko, odmaknila plast listja, ki je prezgodaj odpadalo z velike stare platane, in nekajkrat zagrebla v zemljo. Drevo, s katerega se

je že avgusta usipalo listje, je stalo na meji s sosednjim vrtom in bagri, ki so lani dolbli v zemljo tik ob ograji, so mu odtrgali pogubno veliko korenin. Potisnila je posodo s hortenzijo na drugo stran gredice in merila prostor, kamor bi jo posadila. Skorajšnji konec poletja je vrezal pepelnate ožganine v liste grmiča, ki se očitno še ni privadil vrta in se še ni znašel med stariimi, udomačenimi vrstami. Plenilski gradbinci so pri mejaših odstranili vse zelenje in visoka drevesa, osončenost se je nenadoma spremenila in blagi senci privajene potonike, kresničevje, praproti in stare hortenzije je zaznamovala nezdrava, rumeno zelenkasta bledica listov.

*

Ozrla se je nazaj v zgodnjo pomlad, ko se je na vratih pojavil velik šop bleščečega listja, ki je kar škripalo od obilja tekočin, in belih, čvrstih cvetov, izza katerih se je smejal Lenart in s pletenim okrasnim loncem v naročju lovil ravnotežje na zadnji stopnici.

“Ne bi si upal s cvetjem, prinesel sem ti nekaj za na balkon, teraso, lahko si postaviš tudi v sobo. Tako so mi rekli ...”

Na listku je pisalo *Hydrangea macrophylla*, cvetličarna Emilia, pravkar prenovljena in opremljena z njegovim podpisom, Vidart Arhitekti. Jasno, da najdražja.

Objela je grmič, mu vrnila poljub na lice in ga povabila v hišo.

“Bova zunaj?” Iz platnene vrečke z logom berlinskega kongresa arhitektov je potegnil steklenico rdečega vina in jo postavil na mizo pod širokim napuščem. Stopila je v sprejemnico, da bi prinesla dva kozarca in lonček z olivami. Lenart je slonel ob stebru, si prižigal cigareto in zrl proti praznini sosednjega vrta. Rahlo je pripiral oči in vsakič, ko je potegnil dim, se mu je med obrvmi zarisala kratka dvojna guba. Na temni gladini vode, ki se je nabirala v luknji, se je zrcalila lesena veranda in tanka črta ognjene zarje je sekala slutnjo njunih silhuet. Kgrrrpt, kgrrrpt, se je v visokem falzetu oglašala regica iz malega ribnika. Bele srčaste lokvanje in metličasto trsje je zasadila še prababica Marija in v bajerju se je med žabami dobro znašla tudi velika stara želva, ki so jo klicali Minca. Široka pokrita terasa se je raztezala po vsej jugozahodni fasadi prvega nadstropja in zgodnji večer je osipal vijoličaste cvetove s težkih grozdov stare glicinije. Zavita stebela dolgožive plezalke so kot kite močnih rok varovala zidove in se spuščala na vrt z opojnim dehtenjem, ki je spominjalo na začimbe, cvetove lilij in nageljnovih žbic z rezkim nadihom španskega bezga na ostrih robovih.

Vino se je zazibalo v visokih čašah, Lenart ji je zadovoljno pokimal in se ji izpod čela zazrl v oči z nekoliko zarotniškim pogledom:

“Na srečen razplet!”

“Na nov začetek,” je pomislila sama pri sebi in dvignila kozarec k njegovemu.

“Še nekaj imam zate,” je pokazal na vrečko in izvlekel veliko monografijo Vidart Arhitektov. Izdaja je bila razkošna, angleško-nemško-francoska, bogato opremljena s fotografijami, recenzijami in maketami, s pregledom vseh njegovih realiziranih projektov in tudi tistih, ki so ostali le na papirju. Na zavihku je bil Lenartov portret, posnet v oblačnem, vetrovnem vremenu na starem kamnitem mostu na Majni. Slonel je z rokami na ograji in se obračal v objektiv z zadržanim in resnobnim pogledom, v ozadju pa je bilo videti njegovo futuristično leseno konstrukcijo z osupljivo oblikovanimi steklenimi ploščami.

En minimalen kontra za tvoje krasne knjige, ji je napisal s črnim flomastrom na prvo stran.

*

Avgustovska svetloba se je nagibala. Mušice so še bolj pritisnile. Odložila je motiko in si obrisala zemljo z dlani. Hitro je vstala in za nekaj sekund jo je ohromila črnikasta bleščava v utripajočih kolobarjih, ki so jo tiščali nekam navzdol in navznoter, jo vlekli vstran in se le počasi umikali jasnejšemu pogledu. Prav tam, na zavetni gredici, so še vedno rasle dišeče vrtnice, ki jih je s Primorske po prvi vojni prinesla prababica Marija. Tesnoba ugašajočega poletja se ji je razpirala v prsih. Z dlanjo oprta na leseni opaž fasade je z nohti potegnila po žlebičastih letnicah in naslonila čelo na srebrnkaste, od sonca in dežja pobeljene deske. Od stene se je širil suh, topel vonj. Malo je spominjal na janeževe upognjence in beljakove poljubčke, ki so se tolikokrat sušili zgoraj v kuhinji. Mogoče tudi na kavno kremo in beljakove plošče babičine umetelne torte, ki jo je pripravljala za najbolj slavnostne praznike. Zasukala je glavo in pritisnila levo lice na ogreti les, kot bi hotela zaslišati pokljanje parketa pod koraki in znane glasove, ki so se v desetletjih oprijeli sten. Le da človeških glasov ni bilo. Hiša se je izpraznila in se odvadila svojih prebivalcev. V omarah so se tiho premikale le še njene obleke, knjige so ji mrmrale s polic, stekleni lestenec se je pogovarjal s porcelanastimi skodelicami v visokih vitrinah in po praznih posteljah v zgornjem nadstropju so se na spranih prtičih sušili šopi mete, melise in limonske trave.

*

Lenart je pripovedoval o svojih projektih. Bil je dobre volje, gostobesedil je z užitkom in natakal težko rdeče vino. Poslušala ga je, okušala rubinasto pijačo in se smehljala. Kako dolgo te nisem videla, je plivknilo v misli. V mehkem soju sveč so se premikale ustnice z izrazito konturo, ki je jasno ločevala čvrsto rdečkasto sredico od zagorele kože. S sprednje strani sta bili zgornja in spodnja ustnica gladki in napeti, kot bi ju v glini z nekaj hitrimi potegi zgneta palca spretnega kiparja in zgornji namenila malo več mesa ter jo v valovitem reliefu razširila od sredine navzven. Posebno s profila je bila ta ustnica nekoliko pomaknjena nad spodnjo. Bila je opazno poševna, kot premec galeje, s katere se nad valove dviga mrka in neustrasna glava zaščitnika ladje. Ta značilnost je Lenartu na trenutke dajala nadih šaljivo izzivalnega šobljenja, ki pa se je že ob rahli spremembi svetlobe ali zornega kota spremenila v vase obrnjeni smehljaj, ki je zamiral in temnel z jasno padajočo obrobo do rahlo lokavih, navzdol obrnjenih koticov. Imel je navado, da si je večkrat obliznil ustnice, kot bi se dotikal samega sebe. Ni potegnil z jezikom od enega koticčka k drugemu in ni uvihal spodnje ustnice navznoter ali je ugriznil. Jezik je potisnil navzven točno na sredini in se ljubkovalno sprehodil od zgornje ustnice k spodnji, ne da bi ju stisnil in stanjšal, tako pa je dajal zavajajoč vtis zelo mladega moškega, ki se še ne more zadržati ali pa le zvito igra in vabi.

*

Pustil se je ljubiti, čeprav si za to ni z ničimer prizadeval. Nastopal je z brezbržno gotovostjo tistega, ki se zaveda, da je privlačen, vendar mu je za to popolnoma vseeno. Ni se trudil, da bi se prilagajal, če je staknil rane, je znal preživeti, a vase ni gledal in se ni spraševal o ničemer, skratka do sebe je bil popolnoma ravnodušen, če si ni bil že skoraj v breme. A vendar, pustil se je ljubiti ... Pustil se je ljubiti svojim študentom in svojim naročnikom ali pa tistim, ki so se šele trudili, da bi si pripravili teren in da bi nekako prišli do njega. Pustil se je ljubiti prijateljem, pustil se je ljubiti sodelavcem in mladim, ki so občasno ali za mali denar, predvsem pa za reference, ki so si jih s prakso pri Vidart Arhitektih nedvomno pridobili, delali v biroju. In pustil se je ljubiti njej. Že dolgo. Ni je ne spodbujal, ne zaviral, niti ji ni olajševal korakov, kaj šele da bi ji pripravljajl teren. Samo bil je. Bil je blizu, tudi kadar ga več mesecev ni bilo in se nikomur ni oglašal, kot bi poniknil v svojo uganko, ki jo je zavračal, ali, morda bolj točno,

v temo, v kateri se je skrival. Pustil je, da se odvijajo kratkočasni večeri in nenačrtovana snidenja, ko se je vrnil z dolge poti (z letališča ji je poslal kratko sporočilo) in ga je čakalo prazno stanovanje, ali pa mu je nasprotno ugajalo, da je ostal še nekaj časa skrit in neopažen, da se je poigral in se šel prismuknjene skrivalnice, za katere je vedel le sam. In pustil je, da gredo njuna srečanja svojo lahkotno pot, dokler ne bi postala preveč pogosta in pričakovana, preveč vsakdanja in predvidljiva ali, še slabše, zavezujoča, taka pa bi ga naposled utrudila in ozlovoljila. Ali pa bi si Manja umislila, da lahko stopi dlje.

*

“Dobila sem že tretji poziv investitorja, da podam soglasje k izgradnji vilabloka na Razingerjevem vrtu.”

Lenart je vstal, stopil do ograje in se naslonil na rob: “Ni ti ga treba dati.”

“Sprožili bodo upravni postopek,” ga je spomnila, “veš, da vedno ugodi-jo investitorju in uradno zahtevajo formalnost soglasja sosedov.”

Pogledal jo je skozi priprte oči in na dolgo potegnil cigareto: “Ja, glej, bomo videli, kaj bo ...”

“Še nekaj je. Tine je zdaj, ko je izplačal Polono, glavni dedič po babici, jaz imam samo tretjino. Z RoGradom je podpisal pogodbo ... veš, da so to gradbeni špekulanti, briga jih življenje v Rožni dolini, za svoj vložek hočejo samo čim več gradbene površine. No, smisel vile vse od antičnih časov je hiša sredi zelenega vrta. Vilablok, prosim, kaj je to?!”

“Res me ne zanimajo te igre. Špekulanti so se pojavili, ko so odkrili, da pri nas omejitev ni in da z novogradnjo lahko pridobijo večkratnik nekdanje bivalne površine. To je preprosta logika dobička, po kateri več kupcev manjših enot lažje plača visoko ceno kvadratnega metra. Za koliko je zdaj dvignjena dovoljena višina hišnih vencev? Z enajst na štirinajst metrov? In za koliko je povečan faktor zazidljivosti, obveza po zeleni površini pa tako rekoč nična? Res, ne morem se ukvarjati s tem.”

“Pomagala sem pripraviti peticijo ... Veš, kaj pravi župan? Da smo sami krivi za spremembe, saj prostovoljno prodajamo hiše. A če bi zakonska zaščita kaj veljala, prodaja še ne bi pomenila tudi rušenja. Ironija je v tem, da je ta del mesta zanimiv tak, kot je, in da se zdaj spreminja v svoje nasprotje.”

Začutila je, kako ji je na sencih izstopila žila. Oranžna kresnica ogorka, ki ga je Lenart vse hitreje vlekel, je zaplesala v šipi dvokrilnih vrat verande. Ošinil je svoj odsev v steklu, si na hitro potegnil skozi lase in se spet obrnil k njej. Videla je konico jezika, ki je švignila čez ustnice, kot da bi

lahko že z naglico te kretnje preobrnil pogovor. Trčila je ob zapik. Očitno ji ne bo dal zavetja. Ne bo ji dal zavetja, v katero bi se lahko zatekla in bi jo pomirilo. Presedla se je, popravila si je šal, ogrnjen čez rame ... čakala je, da bi še kaj rekel, morda dodal. Ali bi ga lahko prosila za podporo pri iniciativi? Besede so nemirno vznikale in se trudile sestaviti v smiselno celoto. Ali bi ji rekel, da je tudi sam vsaj posredno udeležen in bi pravzaprav moral storiti več, vendar, žal, ne more nastopati v katerem koli interesu. Netopir je v nizkem letu zaprhutal pod nadstreškom in plamenčki sveč so vztrepetali. Še je poskušala:

“Tako so si zamislili tudi našo vilo podreti, vrt po celem tlorisu izvotliti, zabetonirati, zgraditi podzemne garaže in postaviti betonski kubus s trinajstimi stanovanji. Na spletu se že oglašuje *Vila Trinajstka, BIS Arhitekti*. Tudi v Delu je bila reklama,” se je sklonila v košaro s časopisi in revijami ter mu odprla prilogo na strani z velikim oglasom:

“Elitni vilablok na prestižni lokaciji s konceptom modernega urbanega bivanja ponuja trinajst nadstandardnih enot. Tri podzemne in tri nadzemne etaže. Izčiščene forme perforiranega ovoja presegajo individualno in komunicirajo s percepcijo tlorisa. Dialog črno-belih kubusov in razsežnih steklenih površin preizprašuje konstitutivne implikacije nujnosti premen prostora. Afirmacija sodobnosti skozi platformo krožne arhitekture celostno misli existenco in se naslanja na entitete bivanjskega ...”

Lenart je prekrizal roke na prsih, kot da se poskuša ograditi. Dlan s palcem navzgor je stisnil pod pazduho, namrščil se je in zategnil ustnice ter spet, zdaj še bolj na dolgo in že kar očitno nejevoljno potegnil.

“Ekstravagantne permutacije vertikal in horizontal tvorijo korektiv, ki ga dopolnjujejo konzole visečih balkonov. Izziv kompaktne gradbene totalitete združuje nasprotja v morfološkem kontinuumu in odpira diskurz hibridnega ...”

Lenart je stopil k mizi, vzel časopis in ga prepognil, kot bi jo hotel ustaviti in ji položiti roko na razvneto usta, zaježiti besede in misli, morda pa predvsem zadržati strup, ki se je razlival iz oglasa.

“Tudi od notarja dobivam pozive, da se zglasim in podpišem pogodbo o izselitvi, po kateri bo hiša prodana, sama pa bom namesto izplačila upravičena do stanovanja v novosezidanem objektu. Kot bi se vselila v lastno krsto, se ti ne zdi?”

Ugasnil je cigareto in se zazrl na Razingerjev vrt, pravzaprav v votel nič, ki je zeval tam, kjer je še lani stala vila s šarmantnim karakterjem meščanskih hiš iz tridesetih let 20. stoletja. Njegov pogled je bil nerazberljiv. Kaj je videl? Njen obup, komajda prekrit z najtanjšo kopreno poguma?

“Glej, bomo videli, kaj se da narediti. Jaz nimam časa ... Mogoče bi lahko ... No, ne vem, bom premislil ...”

Umolknila je, saj ni bilo več kaj dodati. Tišina je brlela. Misli so se razpuščale v nepredvidljive oblike in mašile pore jezika s pohlepno grenkobo. Privezati bi morala samovoljne glasove, ki so lezli iz kotov, in odbiti bi morala preteče rezilo, ki je čakalo, da bo švistnilo skozi svinčeno tančico. Ali je opazil tresavico, ki jo je neusmiljeno oblegala od znotraj in je kar ni mogla umiriti? Uprla se je z dlanmi ob rob stola in se zazrla proti Razingerjem.

Nenadoma je Lenart vprašal:

“Ti je Silič prišel ugglasiti klavir?”

Stopil je proti salonu in jo potegnil za sabo. Spotaknila se je na pragu, mu skoraj padla v naročje in se v zadregi nasmehnila. Postalo ji je nerodno kot šolarki, ki se na hodniku zaleti v svojo ljubezen. Spet te ustnice, ki se neubranljivo vihajo. Podrsal je s prsti po pokrovu klaviature in ga odprl. Stala je med svetlobo in senco in ga gledala, kako seda k inštrumentu. Z veliko hitrostjo se je sprehodil po tipkah gor in dol.

“Ojej ...” se je zasmejal.

Preigral je nekaj začetkov skladb, *Tolažbo* Franza Liszta, *Mesečino* Clauda Debussyja, Schubertovo *Serenado*. Tipka D3 je ob vsakem udarcu klecnila brez pravega zvena in G2 je zabrnela z zažaganim zvokom, ki je povzročal moteče resonance. Ampak videla je, da mu je vseeno. Disonance je preslišal enako, kot je potisnil čez ramo pogovor, v katerega sta se pravkar zapletla. Nato je zaigral nekaj taktov Chopinove prve *Balade* in se vrnil k Debussyju. Stala je tik ob stranici, skozi katero so se prelivali nizki tresljaji, in se z roko naslanjala na bleščече ogledalo pokrova. Sledi potnih dlani so se risale na črnem laku, prestrezale vibracije strun in hlapele v drsečo svetlobo. Njegove oči so postajale tekoče in tisto, kar se je dvigalo ped za pedjo, je obračalo težko peščeno uro v neki drugi čas.

Tišina je razprostrla pahljačo.

“Pridi sem,” jo je ujel za roko. Še vedno na stolu za klavirjem jo je potegnil k sebi in ji naslonil glavo na trebuh. Spustil je roko h gležnju in jo počasi pobožal po notranji strani meč, čez koleno in višje po goli koži, z dlanjo je zajel tanek rob krila in ga dvignil ob nogi. Prsti, ki so še pravkar drseli čez tipke, so se z vročimi blazinicami razlili po stegnu kot po obli posodi, ki jo je še treba ogreti in napolniti z vrelo tekočino. Z lasmi, ki so mu gladko padali, se je naslanjal vanjo ... čakal je in brisal minute ... Začutila je, kako ji utripa žila pod popkom, in ko je vstajal, da bi jo poiskal z ustnicami, ji je s hlastnim gibom zajel obraz v dlani, se sklonil nadnje in jo prižel k sebi, kot bi zajel vodo, da bi pil in se odžejal. Kos je zažvrgolel

na ves glas. Vedro in vsakdanje je napolnil zgodnji večer in prosojen, zlatenkast svet, ki se je bočil nad njima. Napol razprte ustnice so se zbliževale in dihale z mokro vlago. Zdrsnil ji je z rokami čez vrat in se ustavil v jamici nad prsnico. Odpela mu je srajco, jo potisnila z ramen in se mu s čelom naslonila na grodnico. Povlekel jo je bliže in pustil, da ga je z nogo ovila okrog golih bokov. Dihal je hitro in globoko, jo objemal in ji hlastno segel med noge. Pridržal jo je čez hrbet, jo položil na divan in pobožal orošene dlačice. Lahen vetrc je napihnil prosojno zaveso in na stropu so vztrepetale brazde spreminjastih senc in mehkih jezikov svetlobe. Začutila je, kako ji razpira vlažno mednožje, se dotika nabrekliga začetka in se s sredincem potaplja v gosto utripanje. Razklenila je kolena, ga stisnila okrog pasu in mu prišla naproti. Njuni medenici sta se sprijeli v glasnem stoku, ko se je usločil nad njo s širokim hrbtom. Z enim dolgim sunkom je vstopil vanjo in se uvil, kot bi ji scela zaril spodvihano želo v sredico. Čutila ga je v sebi, kako se premika in se dviga, da bi jo gledal, spuščal se je k njej in jo prekrival s poljubi. Skozi mokroto trepalnic so se ji lesketale visoke ličnice in privihane ustnice, ki so šepetale razvezano ime ... Njegove roke na njenem obrazu, njegovi prsti v njenih ustih, njegova dlan pod njenim tilnikom, glava, usločena vznak, in blazinica palca, ki drsi čez ustnice, išče globlje, raziskuje zakrito belino in polzečo notranjost ... tvoj jezik v moji mehki, tvoje ustnice na mojih vekah, tvoje prsi nad mojim popkom, tvoja sladka teža, ki mi ne da umika in se vrača in pljuska čez robove. Prostor je postajal gladek in svetlikajoč kot utekočinjen med. Žareča kapljevina se je pretakala med njima in čez čas so se ji v kratkih, sprva čisto rahlih drhtljajih zganile mišice in naplavile pulzirajoče valove v pregib, v občutljivost razkoraka, po stegnih navzgor in navznoter, globoko v trebuh, da jo je naposled presekalo silovit krč, eden in še eden ... in se nazadnje razlil k njemu, se vrnil s kratko izdihnjnimi vzdihmi in počasnimi, vročimi kapljami, ki so se ji razlile čez sence. Vzpel se je nadnjo in pil slana lica, objel jo je pod pasom, ji še bolj privzdignil medenico in jo privil k sebi. Zaril ji je obraz v vrat in se prepustil sunkom, ki so planili iz njega.

*

Silovitost jo je obvladovala z močjo glicinije, ki se je na vsak rez odzvala z novim, divjim poganjkom ... ne z enim, pač pa z dvema, tremi, štirimi, ki so se v nekaj dneh osupljivo podaljšali, se uvijali in poganjali v izmikajoči zrak, dokler niso našli najneznatnejše opore in se je hlastno oprijeli. Bala se je, da bi s preveč razmišljanja uničila megličavost spomina, ki je zaljšala

podobe in tkala prostore preobrata ter drugačnega začetka. Strašil jo je zastor pozabe, ki se je spuščal na besede, izgovorjene z ljubljnim glasom tik ob njenem licu, na šepet, ki ga je slišala v toploti storjenih nežnosti, in na prelivajočo milino, ki je tekla iz Debussyjeve *Mesečine*. Udušiti bi morala svoj zloslutni čut in opustiti zdravo pamet, da bi prezrla slaba znamenja, ki so tu in tam plivknila v srečanja ali se zarisala v praznino odsotnosti. Mučno in postopno se je spuščalo nadnjo zavedanje, da sprejema poškodovane različice tega, kar jo je spremljalo.

Znova je potipala popek. Zazdelo se ji je, da bo zahrustal kot zmrzli sneg pod Lenartovimi koraki nekje daleč stran, na severu Norveške. Čutila ga je kot kepo ledenih zrn, ki se obrača in drgne ostre robove prekriziranega snega ob mehko notrino. Svetlobo je prepojil brezkrvni pepel in razbarval zaznave kot staro fotografijo.

Evo me, spet v Tromsø, ji je pisal pred nekaj dnevi.

Stojim na koncu pomola in gledam proti severnemu polu. Vmes ni nič, samo morje. Gradnja Aurora Borealis Arctic Centra teče po načrtih in zaenkrat mi je zelo lepo. To bo velika reč, zamisli si pariški Louis Vuitton Franka Geryja v vikinški različici. Pravo svetišče za raziskovalce severnega sija in vse njegove častilce. Pred predstavitvijo smo naredili nove fotografije za press material. Sem se počutil izredno neumno, ko sem moral pozirati pred maketo in poskušati narediti čim bolj ekspresiven obraz. Ne vem, kakšni bodo rezultati, upam pa, da nismo vrgli stran pol dneva. Kupil sem si super norveški pulover in rokavice, zeblo me ne bo. Lukas večkrat pride ... Ostajam vsaj do božiča in ja, tu se mi res ni treba ukvarjati s problemi in težkimi situacijami, saj vse teče izredno profesionalno, tako da lahko mislim samo na projekt. Upam, da gre tebi dobro! L.

*

Vrtna vrata so zaškripala in čez gredico je padla dolga senca. Poševna svetloba zahajajočega sonca se ji je bleščala v oči in se mešala z rojem mušic, zvrtninčenih okrog nečesa, kar bi lahko bila nizka postava, ki se je počasi zibala in približevala. Zamahovala je z eno roko, da bi odgnala nadležni mrčes, stopala na prste, kot bi hotela pridobiti na veljavi, a odsekano kriljenje ni imelo nobenega učinka in je samo še razvnelo temni oblak.

“Manja,” je zategnil glas, ki se mu je na dnu celo pri eni sami besedi poznala gošča zamaščenega dialekta.

“Manja,” je ponovil, kot da bi glasno govorjenje lahko pregnalo žuželke ali kot bi terjal, da bi nekaj ukrenila in ga sprejela s protokolom odišavljenega parketa. Egon? Egon, Manjin gimnazijski sošolec, ki se je ugnezdil

v mestni upravi, faliran arhitekt, ki si je z leti opleskal provincialno pokreklo z večerno diplomom višje poslovne šole nadvse izumetničenega imena. Uradnik mestnega sekretariata za prostor in okolje.

“Manja, še kar delamo na vrtu, kaj? Škarje, grablje in motika, pa toliko komarjev in mušic iz tegale vašega bajerčka?”

Egon niti ni bil tako majhen, kot je bil čokat in plečat, poznalo se mu je, da je včasih znal prijeti za vile, rame in vrat mu je med ministriranjem ukrivilo posnemanje župnika, pozneje pa prilizovanje nadrejenim. Imel je občutljivo kožo rdečelasca. Podeželskih muh je bil vaju, a barjanski komarji in tiste novodobne tigraste različice, ki so se zaredile v stoječi vodi opuščene Tobačne tovarne, so povzročale neznosno srbeče pike.

“Daj no, le kaj ti je tega treba. Grablje, Manja ... in vse to listje, trava, obrezovanje grmovja ...” Egon se je zibal na malih stopalih naprej in nazaj, spominjal jo je na starinsko igračo iz trde plastike s skrito svinčeno polkroglo v izbočenem podstavku, na možiclja, ki se guga levo in desno, v ravnovesju pa ga ohranja mrzla kovinska sredica. Z ničimer ga nisi mogel podreti, kar koli ga je doletelo, odbil se je kot vzmet in se strumno postavil v vertikalo s svojim trpežno naslikanim nasmeškom. Iz ribnika za Manjinih hrbtom se je oglasila žaba.

“Eh, saj razumem, da nimaš časa priti k nam na MOL, no, vidiš, sem se pa jaz potrudil k tebi. Dopisa nisi prevzela niti prvič niti drugič, glej, v tretje gre rado. Manja ...”

Zdaj je bil že tako blizu, da je zavohala neotesani vonj oljne pomade, s katero si je zalizal šopaste lase. Pripiral je oči in si jo ogledoval. Še malo, pa bi ji stopil za hrbet in jo premeril okrog in okrog enako brezsravno, kot je zakorakal v vrt in se razgledoval po gredicah. Ustavil se je na robu bazena, ki ga je pred drugo vojno postavil dedek Stojan in brcnil vanj kamen. Votlo je zadonelo. Tukaj se že nekaj let nihče več ni kopal.

“Kaj praviš, Manja, dajva, stopiva, no, malo gor, saj med temi mušicami se ne moreva niti pogovarjati ... Daj, povabi me, no, malo noter, vse ti bom lepo razložil, ti mi pa razkažeš hiško in svoje prostorčke, pa bova malo poklepetala o starih časih, Manja ... Saj je bil tvoj osemnajsti rojstni dan, kajne, tule ob bazenu, takrat že nisem imel te sreče. In pozneje tudi ne, Manja. Ampak zdaj sem tu, glej, eni so pa daleč, a ne? Ah, toliko let, Manja ... Le kako sem te takole zgrešil,” je pleteničil in lezel vanjo.

Nenadoma se je zavedla, da se je zmračilo, naglo in brez opozorila. Nad veliko krošnjo stare platane je vzvalovil prosojen trak zelenkaste svetlobe. Vzplapolal je kot tanek svilen šal, dvignil se je enkrat in še enkrat, zažarel je

in se razpustil kot niti rahlega prediva, ki ga razpletejo hladni prsti, preden ga piš raznese v vse smeri.

Egon je čakal, očitno je imel čas in se ni bil pripravljen zlahka obrniti. S konico zelo zašiljenega čevlja (pa menda vendar niso bili škornji s polpeto ... o, ja) je tapkal po nasuti poti in bingljal z aktovko ob desnem boku. Ob robu je bil kupček uvelega plevela, ki ga je oplela že dopoldne, in malo naprej še eden in še eden. Ni jih še pobrala in odnesla na kompost. Po kamenčkih je počasi lezel velik vrtni polž z rumeno rjavo hišico in puščal za sabo vlažno sled, ki se je lesketala v ugašajoči svetlobi. Pred kupčkom se je ustavil in ga previdno preiskoval z dolgimi tipalkami. Sukal jih je sem in tja, kot bi preizkušal, kako varna je pot, ali pa si je morda že izbiral prostorček za luknjo v zemlji, da se pred zimo skrije in zapre hišico s pokrovčkom. Prijazna apnenčasta lupina se je nagibala zdaj sem, zdaj tja na mišičasti nogi, ki se je ob robovih vihala, kot bi bila obrobljena z volančki. Zavite proge so se v spiralastih zavojih zoževale do nizkega vršička in dajale vtis zanesljivega zavetja.

“Takole, Manja, časi gredo naprej. Pa le nič ne skrbi, jaz bom že uredil, da bo vse prav, in če bi ti le hotela, glej, vse se lahko zmeniva ...”

Egon se je nagnil čisto k njej in zavrtil mišje oči v hišo:

“Imela boš svoje stanovanjce v suterenu, izčiščeno in seksi, s krasnim pogledom na fontano – vibriran beton in mehanika, ki brizga vodo trinajst metrov v zrak. Imela boš svoje domovanjce, trintrideset kvadratov, *klein aber dein*, pihneš, pa je pospravljeno. Nič več skrbi s hišo in kurjavo, nič več skrbi z mojstri in delavci, vse zoprni je preložiš na našega upravnika. In za povrh še nobenih vrtnarskih del, nobenega kopanja po gredicah in presajanja čebulic, nobenega obrezovanja drevja in odvažanja zelenja. Kaj praviš, Manja? Izčiščene forme, kubusi, urbani minimalizem. Lahko pa stopiva še malo gor, nič te ne stane ... Bi raje nekaj pritličnega, dvainštirideset kvadratov je že prava plesna dvorana. Premisli, no, malo, zate gre ... Samo ne delaj cirkusa ... Nobenih iniciativ in shodov, nobenih javnih pisem, peticij in obiskov pri županu, nehaj že s tem zbiranjem podpisov in intervjuji z novinarji. Preveč se ženeš, Manja. Bodi, no, pametna, saj ni tako težko, kajne?”

Polž je prilezel do Egonovega škornja, s tipalko je zadel ob šiv in urno vpotegnil stopalasto nogo. Egon je pogledal v tla, se prestopil in Manji je zledenela kri v žilah. Nebo je razparal hrsk drobljenja apnenčaste hišice in drobovnjak, pomešan z ostrimi črepinjami, se je rjavkasto razlezal. Egon se je skremžil v ponarejeno užaloščenost in si obrisal podplat ob nizek zidek.

“Se kmalu spet vidiva, Manja ... Pa pripravi kakšno dobro steklenico.” Zadovoljno se je zasukal na petah in prijel za kljuko vrtnih vrat.

“Aja, Lenarta ... No, Lenarta Vidala smo kontaktirali z mestnega sekretariata, da bi podal še eno neodvisno mnenje k dopolnitvam OPN. Iz biroja so nam neuradno sporočili, da niso pristojni in da mnenja niso del njihove dejavnosti.”

*

Stisnila je popek, ki je štrlel izza listnega sedla hortenzije. Bi slišala ječanje in tiho stokanje, če bi lomila enega za drugim? Vzela je škarje in zarezala. Poganjek je padel kot spodsekano telo in mlahavo obležal. Tako omahne upanje, ko um doseže neizprosni stavek in se razkrije tisto neslišno, kar se je selilo s sencami in kar je bila že vedela potihem, a je vedno znova našla zagovor in upala na preobrat. Hortenzija se je na rezu v hipu zasolzila. Z ustnicami se je približala odprti rani in se srečala z mandljasto grenkobo. Kar z golimi rokami je odmaknila prst, zarila odrezano steblo z brsti v zemljo in ga zagrebla. Spomladi bi moralo odgnati močne poganjke. Toda kaj bo tu spomladi? Približala je rezilo k drugemu stebelu in ga pomaknila k tretjemu. Somračni trakovi zraka so se zganili – ali pa so bili le listi tisti, ki so vztrepetali. Odmaknila je škarje, jih hitro pospravila v žep in porinila lonec k steni.

Zazeblo jo je. Bila je noč. Ozrla se je po temnih oknih. Hiša je tiho dihala z zaprtimi očmi in drsela v spanec kot nekdo, ki se je spravil s svetom in sam s sabo. Stekla je v zimski vrt in prižgala vse luči v pritličju, tekla je po stopnicah v prvo nadstropje, udarila je po tipkah na klavirju, da je glasno zadonelo. Potisnila je zavese z okna in na verandi razpahnila južne polknice. Tekla je skozi knjižnico v delovno sobo in prižgala luči, odpirala je vrata v kuhinjo in shrambo, glasno je hodila, da so koraki odmevali in se odbijali od sten. Kričala bi, če je ne bi strašil lastni glas, ki se je tuje kotalil po izvotljenih prostorih. Povzpela se je v zgornje nadstropje, odgrinjala je zastore v spalnicah, da bi svetloba prosto padala na vrt in se razlivala po zelenju. Zagledala je pulover, ki ga je Lenart pozabil spomladi, in ga pograbila. Nezamenljiv vonj, vonj po njem, se je še skrival v gubah debelega bombaža. Oplazil jo je lastni odsev v ogledalu in hitro se je obrnila. Spustila se je dol in stopila v vrt. Pokleknila je na gredico in se dotaknila veje Lenartove hortenzije, globoko vsajene v mehko zemljo. Spomladi bi lahko odgnala. Lahko bi. Popki so bili močni in napeti, prst je bila rahla in bogata, še čas je bil kar pravi. Stopila je čez travo in gredice, poznala je vsako ped na vrtu, hodila je tik ob grmih sivke in verbene, božala je liste potonik in metličastih trav, sklonila se je pod nizko vejo magnolije in šla ob brezi,

dotikala se je gladke hoste in se ustavila na mahnati preprogi v najbolj senčnem delu vrta. S hrbtom se je naslonila na široko deblo rdeče bukve in se zazrla v svetlo toploto hiše, ki jo je spremljala z rumenimi očmi. V ločju je zašuštelo. Stebla so se razmaknila in skozi bičje se je prikazal visoko izbočen, ovalen oklep velike stare želve, ves poslikan z rjavkastim satovjem. Minca je porinila glavo skozi trsje in zvedavo pokukala proti bukvi. Manja ji je pomignila in nad slemenom je zažarela zelenkasta svetloba.